

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

14 de aliis Circumstantiis perpe[n]dendis in furti iudicio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

- 1 Balnearii fures extra ordinem puniendi.
- 4 Laquei in flumine publice reprehensibile & turpe visum.
- 5 Campo nautica quomodo de furto in hospitio facti tenentur.
- 6 In Molendino aliquid furatus qua pena plectebatur.
- 7 Ex Horreis furatus triticum, qua pena puniatur.
- 8 Militare sacramentum de non furando.

POena ratione loci acerbior esse, vel leuior solet: nam grauius qui ex sacro loco furatur, quam qui aliunde punitur, vt in sacro loco docuimus.

Nec vincet ratio hoc, Horat. lib. 1. Satyr. 3. sanuudem vt peccet, idemque.

Qui tenros caules alieni fregit horti, Et qui nocturnus sacra diuum legerit.

Grauius quoque qui sepulcra spoliatur, vt docuimus. Fures qui ex palaestra, balneis, foro, alioque publico subtraxissent, Aristoteles maiori poena affectos scribit, *problem. scilicet 29.* quam si ex priuata domo: Nam isti in duplum rei surreptae, illi morte plectebantur. Testis & Demosthenes contra Timocratem, Athenis morte puniri solitos, qui ex gymnasijs, portibus, aliisque locis publicis, res etiam vilissimas subtraxissent. **F**ures & balnearios extra ordinem puniendos esse, respondit Vlpianus, *leg. 1. de furibus balnear. lib. 47. P. tit. 17.* & Paulus in eo milites deprehensos, cum ignominia mittendos, *Paul. in l. fin. eod. tit.* Sunt enim si fures altissimi ideo ob conuilium delinquenti magis deliberatum non fuit: fieri enim non potest, vt immediate abiles & oblinati non sint, qui conuilium de furando capientes, conscientiae naturalis stimulis admoniti, tamen eo peruenerunt, Plautus in Rudente, astutos hos fures docet, dum ait,

Etiā qui in lauatum in balneis,

Ibi cum sedulo vestimenta seruat, tamen surripuntur.

Exilat & lex Luitprandi regis Langobardorum, *leg. annuntiationum est nobis de iniurijs, lib. 1. leg. Langob.* qua qui lauantis mulieris se in flumine, omnia vestimenta subtraxerit, vt ea ibi nuda sit, iubetur componere 900. solidos, pro guidrigil, ne incidat in fidam, id est, in iudicium, vt possit occidi a proximis mulieris. Videntur tamen Caesares has vt turpes lauantes in fluminibus publicis, & inhonestas more pecudum, merito sustulisse a conspectu hominum, *cum supra de re milit. C. §. Aduersus & capfariorum quoque, qui mercede in balneis seruanda vestimenta suscipiunt, iudex est constitutus praefectus vigilum, vt si quid in seruandis vestimentis fraudulenter admiserint, ipse cognoscat. Paul. l. 3. §. si de offi. pref. vigil. lib. 1. P. tit. 5.* Si in caupona vel nauis furti fiat, vel in stabulo, caupone, nauita, stabularius pro se & suis furti nomine coenatur, ratione rei cuique eorum commissa, *l. 1. §. 1. & §. 1. 2. 3. 4. 5. nau. camp. stab. lib. 4. P. tit. 9.* Si mantica seu pera vel hippopera, vocant valisam, signata vel coelusa detur cauponi, & postea signata seu aperta reddatur, vel quippiam surreptum ex illa dicat, hospes furti in cauponem agit. In quo & variant sententiae: sed exceptio equioque est, quod statur iuramento hospitii, dicentis aliquas res fuisse in hippopera, quod furti fuerit: sublatæ, *Paul. in actionibus, num. 41. de in lit. eu. Paris. cons. 74. num. 1. Diaz. reg. 186.* Et Iulius Clarus hanc, *lib. 6. sentent. §. furtum, num. 27.* sententiam sequendam ait in praxi, propter perfidiam & naturam fatucissimam hospitum: quamuis alii, vt *Barr. in leg. 1. §. 1. num. 5. si famul. furt. feciss. dica. dicant, iuramentum non ad condemnationem, sed ad torturam dandam familiaribus & domesticis cauponæ sufficere. Addit & Clarus in hoc casu, vt sit locus iuramento, necessarium non esse, vt hospes aperuerit hippopere. am cauponi, vt inde scierit caupo quid ea contineretur, quicquid dixerit glo. in l. 1. §. fin. in ver. in nauis, nauita, caupon. stabul. P. Quia illa glossa communiter reprobatur, *l. 1. §. 1. in actionibus, num. 43.* **I**n legibus Salicis, *tit. 25. de furt. in molend. comm. §. 1.* *Qui alienam annonam in molendino seu pistrino furatus fuerit molinario seu polintori, 600. denariis, qui faciunt solid. 15.* Et ei cuius erat, totidem culpabilis iudicetur: excepto capitalis & de a. u. a. De hinc alia eod. tit. §. 3. *Si in alieno molendino quis fuerit ferramentum, 1800. denariis, qui faciunt 45. solid. culpabilis iudicetur. In legibus Wisigothorum & hac, l. 12. de furibus, lib. 7. C. de leg. Wisigoth. tit. 2. Si quis de molinis aliquid inuolauerit, quod furatum est, restituat, & insuper componat, sicut de alijs furtis lege tenetur. & ultra hoc centum flagella suscipiat. **I**n legibus rullis, *Paul. in legib. Gregor. tit. 4. de furt. l. 12.* *Et oportet eueniensibus***

*τὸ κλέψαι τὸ ἐν τοιαύτοις, εἴ ἢ ἐν δὲ τῆρῳ κατὰ τὸ τοιαύτων, τὸ μὴ εἶναι, ἐν δὲ πάλιν ποσὶν ἢ μισθῶ τὸ κλέψαι, εἴ ἢ ἐν τῆρῳ τὸ κλέψαι, id est, **Q**ui in horreis frumentum furari deprehensus est, prima vice post centum plagas acceptas domino damnus furtum passus sarcito. Si iterum deprehensus fuerit, post plagas in duplum damnus resarcito. Si tertio furtum reueret, luminibus primator. **S**ingularibus & verbis conceptum **G**ellius, lib. 16. c. 4. etiam fuit iusurandum, de furtis militaribus sciendis: in exercitu, decemque millia passuum prope, furtum non facies dolo malo, solus nec cum pluribus, &c. Et in legibus militaribus Iustiniani Graecis, l. 37. furantes in castris, si quidem arma subtraxerint, acriter verberantur: si vero iumenta, manibus mutilantur. Si miles arma furetur, gradu militiae pellitur, eod. l. 40. Sic Modestinus. l. de furtorem 3. §. qui aliena arma, de re milit. libr. 49. P. tit. 16. *Qui aliena arma surripuit, gradu militiae pellendus est.**

De alijs Circumstantiis perpendendis in furti iudicio. Cap. 14.

- 1 Furti grauior poena, ratione circumstantiarum variarum, vt homicidii, &c.
- 2 Effraكتورum latronum grauior poena. Et 3.
- 4 Directarij fures qui, & poena. 5. & 6.
- 7 Saccularij fures qui, & poena.
- 8 Crumena unde dicta, & crumenifeca qui.
- 9 Vinum ferentes, & aquam ei miscentes, qua poena puniendi.
- 10 Nocturni furari, & cedere ligna grauius delictum, quam inserdis.

Aliæ sunt peristases, quæ sicut in alijs criminibus, in hoc quoque veniunt: vt, si cum vi fiat furtum, si fiat homicidium. Tuncque agendum de maiori quoque poena, vt vi bonorum raptorum, §. 1. & 2. vi bon. rapt. l. 2. §. dol. mali, eod. lege Iulia de vi publica. Si quis cum fractione res alterius inuadat & furripiat, & poena grauior. **V**t & Marcus Imperator equitem Romanum, qui effraكتورo pariete pecuniam abstulerat, quinquennio abstinere iussit prouincia Africa, vnde erat, & vrbes, & Italia. Poestque poena effraكتورum, causa cognita prout admissum fugerit, in plebeio ad opus vsq; publicum extendi: in honestiori, vsque ad relegationem, *Vlp. in l. 1. de effraكتور. lib. 47. P. tit. 18.* Cre-scit tamen poena, si effraكتورes nocturni sunt, qui furtibus caesi damnantur in metallum: diurni autem, in opus perpetuum, vel temporarium, *Paul. l. si. eod. Scaeo. in l. quaro 48. de bon. liber. lib. 38. P. tit. 1.* **L**ege & Salica in l. Sal. tit. 18. de eo, qui vill. alien. assa. §. 1. 2. 3. *Ad saltem vel inuadens villam alienam, 1200. denariis, qui faciunt solid. 30. culpabilis iudicatur. Et si ibidem ostia fregerit, canes occiderit, vel vulnerauerit hominem, vel carro aliquid abstulerit, 8000. denar. qui faciunt solid. 30. culpabilis iudicatur cum restitutione acceptorum. **D**irectarij & fures, qui in alienas res dirigunt domos furandi causa tanquam effraكتورum, de quibus tractat Cælius Rhodiginus & Crinitus, *lib. 22. c. 17. Crinit. lib. 17. ca. 8.* eadem poena, qua effraكتورes puniri debent, vt voluit Vlpianus, *l. 1. §. 1. de effraكتور. in P. l. saccularij 7. de extraord. crim. lib. 47. P. tit. 11.* Directarios hos puto fures, qui velut aliquid negotii habentes in cœnaculis aliorum, repunt in ea & se occultant, vt si non detegantur, libere auferant. Solent autem ita operari, dum vel se alicuius familiaris, vel domesticis ingressi antea seruos, famulos, vel cognitos dicunt, vt faciunt mufcæ aulicæ, parasiti, qui impudenter omnibus sese mensis & hominum societatis admiscunt, captantes occasionem interim furandi si possint, vel aliquem decipiendi. Tegunt dolum directarii, vt plerunque, etiam medici nomine, quo cum ad fores elemosynas petunt, nec facile furandi causa ibi adesse plus putat, interim obseruat latebras domus, in quas se dirigunt, vt pro elemosyna dominos interpellantur: dum autem & surdam domum, nec quenquam animaduertentem nouerint, subtrahunt quæ sese incultodita eis offerunt. Quod genus hominum Lutetia, & in ciuitatibus populo abundantibus, frequens est. Et frequentius, vt opinor, apud Romanos: Nam monet nos Pomponius in l. si ita testamento 15. §. si. de fundo instr. lib. 33. l. 1. tit. 17. villam & agros custodiam desiderare, ne quid inde subtrahatur rerum, vel fructuum: & ideo mulierem villæ perpetuam custodem, vt inst. umentum eius necessarium. Meminit de huius mulieris custodis officio & Vlpianus, in l. quasitum 12. §. Trebatius, eod. Erant & Nauphylaces, custodiae causa nauibus prepositi, *Vlp. in l. 1. §. §. sunt quidam nau. camp. stab. P.**

Confundunt & aliqui directarios cum directarijs. Ceterum possunt maxime qui sub specie famulitij aliquos sequuntur, vt dominos accubentes mensæ, dietarii dici: quia sicut cœna-

culum est, & διαθηκῶν seu dietarii, ministri dietæ: siue cum Varone etiam, dietam dictam latine putes, quod in ea per diem ederetur.

¶ Directarius ꝑ quoque mihi videretur fur ille, quem scribit Martianus. in l. hac lege 11. §. 1. ad leg. Julia. peculat. libr. 48. P. tit. 17. inuentu in arcula. in templo deposita inclusum, qui post clausum ostium de arca exibat, & de templo multa subtrahens, in arculam se referebat: deprehensum autem eum qui capsam deposuisset & conuictum, Verum & Antoninum Cæsares in insulam deportasse.

¶ Directariis furibus similes in pœna sunt sacculati, d. leg. prima, de effractor. & l. saccularii, de extraordin. crimin. dicit hoc nomine ab Vlpiano, dicit leg. saccularii, quod vetitas artes exercentes in sacculos, partem subducunt, partem subtrahunt. Sic enim ego distingo, vetitas artes exercentes in sacculos, id est, super, contra sacculos, partem, scilicet, saculorum, subducunt, partem subtrahunt: Non autem, vt vulgo interpungitur, lego, vetitas artes exercentes, in sacculos partem subducunt, &c. Nunquam alibi de sacculariis dicit se legisse Budæus, in annota. poster. ad P.P. in l. saccularii, sed de calculariis, quos similes dicit Aristoteles dialecticis. Verum non satisfacit, nec quod explicat Accursius, in d. l. saccularii. Proinde arbitror saccularios fures esse, qui sacculos, id est, crumenas vel caute subducunt, id est, auferunt inopinantibus, vt ex Plauto constat, in Curculione.

Propino, inquit, magnum poculum, ille bibit, Caput ponit, cum dormiscit: ego es subduco annulam.

Et Virgilius. Eclog. 3.

Et succis pecorū. Et lac subducitur agnis.

Et sacculis pro crumenis vti homines nemo ambigit, vt apud Horatium 1. Ser. Satyr. 1.

Coniectis vndique succis

Indormis inhiant.

¶ Crumenas quippe, nempe κραδίνα, suspensio saculorum facit: nam κραδίνα, vnde crumena suspensio est. Sæpius enim geruntur suspensæ viris crumenas, quas excindunt fures isti saccularii, vel e peris subripiunt. Vocat Aristophanes hos κραδινάβητες, hosque inferorum accolæ constituit. Sic enim Æacus apud eum Xanthiam alloquitur, Aristoph. in nebulis, de descensu Euripidis ad inferos,

ἔπε δὴ κραδίνας ἐνεπίδης ἐπαδείχοντο τοῖς κραδινάβηταις καὶ τοῖς κραδινάβηταις καὶ τοῖς περὶ τὸν κραδίνα καὶ τὸν κραδίνα ἔπερ ἔσ' ἐν ἀδύπλοισι.

Id est:

Quando autem descendit Euripides, ostendebatur Spoliatoribus, crumenarum incisores, Et parricidis, & muri fossoribus, Quæ est in inferno multitudo.

¶ Consideratur ꝑ & in furto fides, quam habemus illis, quibus res committimus, & a quibus tamen decipimur: vt in domesticis furibus obseruatur. Proinde & nauæ, vectores, & aurigæ, qui mediante mercede vina transportant: si sub dio, aut in suis domiciliis, aut in diuerforiis, ex vasis auferant inficis dominis, & rursum aqua iniecta repleant, infamia delicti creque multari, & corpore castigari statuit Carolus Quintus Maximilianus in comitiis habitis Augustæ Vindellicorum, anno domini 1548. articulo decimosexto, politiæ. Placuit & senatui Parisiensis, Pap. lib. 23. rapsod. arest. tit. 9. art. 1. 10. Februarii 1550. huius criminis actos reos multa infamie publice notari, id est, emenda, vt dicimus honoraria, virgisque cædi, & insuper multa in flicum regis coerceri: cum comminatione, vt si postea in idem crimen incidissent, laqueo suspenderentur. Videntur hi præter furum admiffum flagellare hoc modo, & deteriorem reddere annonam, & emtores vini decipere, dum subtracto vino aquam miscent.

¶ Vnde ꝑ & lege Julia de annona puniri debent, de qua antea diximus. Alia obseruanda peristafis temporis est noctis. Quia, vt diximus, grauius noctu, quam interdiu furari: debitum enim est, num cædis potius, quam furti causa inueniantur imminere ædibus & dominis. Quare & illos occidendi data est potestas lege duodecim tabul. vt docuimus in Cornelia de ficiis lege. Grauius tempore nundinarum, in quibus omnis securitas mercatorum exigitur, & palam res venales sunt. Grauius quoque

Carolus Quintus, Constitutio de causis capitalib. art. 168. punire eos, qui ligna secuerint in alterius sylua, diebus festiuis aut noctis, quam alio tempore. Duplex enim scelus, & festos dies violare onere seruili, & male agere.

De Receptoribus latronum. Cap. 15.

Lib. 47. P. tit. 16. Lib. C. tit. 32. & 39.

- 1 Receptores furorum, vt latrones puniantur.
- 2 Receptores personarum furum, an puniantur vt fures.
- 3 Latronibus per fugium dantes quomodo puniendi.
- 4 Latrones recipiens scienter vt puniatur.

Pessimum, ꝑ inquit Martianus, l. 1. de recep. P. Vlpian. in l. con- gruit 31. de offic. præf. P. genus receptorum, sine quibus dicitur non latere potest: ideo precipitur, vt perinde puniantur atque latrones. Quod & Cæsares probarunt, l. 1. de iis qui lauro. Et alio crimine occulsa, libr. 9. C. tit. 32. Et alii Iuriconsulti, Vlpian. in l. 3. §. non tantum, de incend. ruin. & nauis. lib. 47. P. tit. 9. si fiant scilicet delictum. Sic enim Honorius & Theodosius CC. expiunt. l. crimen 9. ad leg. Jul. de pub. C. Crimen, inquit, non distimile est rapere, & ei qui rapuit, raptam rem, scientem delictum seruare. Tunc enim participes sceleris sunt, & eadem pœna digni, l. si quæquam, in fine 29. de epis. & cler. C. cum simul. ibi nota. in gl. fin. quia & fures. Qui nouit furem, nec indicat, fur quidem non censetur, sed qui celat, l. qui vas 49. §. qui furem, de furt. P. Et id eo qui res furtiuas scienter a fure custodiendas suscipiunt, furi pœnali actione & de susceptis tenentur, l. eos qui a seruo 14. de fur. C. §. sed hæc actiones, de ob. qua ex del. nasc. In dubio tamen, si res furata reperitur apud tertium seu apud alium, quam furem, si is est persona mala famæ, præsumitur fur, Ang. in tract. malefic. in ver. & vestem celestem num. 19. Ex hoc tamen non oritur indicium sufficiens ad condemnationem, sed bene ad torturam: potissimum, si apud eum res absconsa inueniatur, Barto. ad l. fin. de quest. Alb. de Roja. in l. incisilem, C. de furt. tractat. Jul. Clarus, lib. 5. sentent. §. fin. q. 21. vers. si res furata. Nam nec iusta est suspitionis furti excusatio, dicere emtam rem fuisse a fure, nisi illum indicet. l. 2. §. l. civile, C. de furt. Nam tunc præsumitur furatus esse, & tenetur domino restituere, nullo restituito pretio: non obstante contraria quacunque consuetudine, d. decisi. 15. c. T. b. lo. & ibi Ausfer. Bald. l. fin. de hered. insti. P. Non enim licet emere rem furtiuam scienter, l. 2. de fur. non pignori capere, leg. si seruus cuiusdam, de condit. indeb. P. l. eos, C. de fur. Et sine dubio receptorum furtiuarum scienter rerum, eadem pœna quas fur, puniendum arbitrari: ita enim socius conuincitur. ¶ At ꝑ in celantibus tantum personas furum, subsistit: puniendos namque opinor, sed mitius. Nam potest quedam esse misericordia (est interpeptiua, quæve pœnam meretur, leg. si hominem, de pos. P. propter quam iudicibus indicare furem noluit: forsan sperans eum in meliorem frugem mutandum. Et interelli hominis, hominem affici beneficio, l. seruus ea lege, de ser. ex. port. P. propter illam naturalem inter homines coniunctionem, qua nefas hominem homini insidiari, leg. vi vim, de iusti. & iure. Et ita quæ affectione ob consanguinitatem, vel affinitatem, latrones vel reos criminum occultant, non sunt in pari crimine, ac ii, qui occultant nihil ad se pertinentes: neque tamen omnino absoluedi, neque etiam seuerè puniendi l. si, de recep. P.

¶ Sicuti ꝑ qui pecunia accepta, cum possent apprehendere; latrones, per fugere sinunt: quia non misericordia humanitatis, sed fordes id perfluferunt, puniendi grauius sunt, ca. qui cum fure, capit. 4. de furt. apud Gregorium, & ibi vide gloss. & leg. prima. §. fin. de recep. in P. leg. secunda, de iis qui latroc. occult. C. Illis enim pietas excusationem, non immunitatem omnino datur istis lucri auaritia pœnam auget. Carolus Magnus, in constitutione capitula. in iis quas addidit ad legem Langobard. capit. 7. & in leg. Langobard. libro primo, titul. de furt. & se no corrupto, eos, qui cum possent apprehendere, latronibus studiose per fugium dantes, conuictos statuit ad damnum, & res, pro quibus fures & latrones tenebantur, condemnari. Abigeorum receptoribus exilium decem annorum extra terram Italicam Callistratus refert irrogatum, Callistratus. leg. final. §. fin. de abigeis in l. m. de c. Lex Langobardorum Caroli Magni est, lib. 1. leg. Langobard. de latrone forbaniso, tit. de fur. Si latronem forbanisum liber homo suscipit